

тифікація, спроможні *стрибком* перевести систему у якісно наступну фазу руху, в іншу точку фазового простору. Пошуковий театр демонструє — ми пересвідчилися — саме ці культурні рухи: актуалізацію гри, вивільнення уяви, галюцинації, підсвідомості; провокацію спливання сценаріїв давньої пам'яті, що слугує ідентифікації, розширення горизонтів очікування майбутнього часу вже у сучасному і його керування сучасністю (переспів зі «стрілою часу» у буддизмі), розширення суб'єкта, відкритість структур, ризоматичність простору.

Закон резонансу. Отже, наша культура — у фазі перед стрибком. У фазі джокера. Провокаціям стрибка слугують *закон резонансу*, резонансного відгуку-луни, — і конкурентне художнє середовище, яке стимулює селективні механізми для відбору художньо- й естетично містких систем з сильною нелінійністю. У нашому контексті це, передусім, інноваційні системи і ті, що перебувають у статусі «квазі» в зоні надлишкового топосу. А також системи, що пасіонарно сильними рухами ведуть експансію з креативним ефектом у суміжні території.

Ми пересвідчилися у багатократній повторюваності внутрішніх сценаріїв художньої культури у переходову добу. Можна припустити, що культура провадить подібні «репетиції» до тих пір, поки не відчує близькість цілості. Хвиля енергетичного збудження-резонансу (те, що має назву «випадку резонансного підсилення первісних збуджень») має дістатися кордонів, за якими вона розпочне зворотний хід. Відбуваються багаторазові рухи луна-хвиль (рос. эхо-волн). На кордонах, на межі режиму з генерацією хвилевідгуків ми бачимо поведінку культури з присутністю турбулентності. Саме тоді сприйняття фіксує перервантя художньо-мовленневої комунікації (еклектика як «системне» начало, рух норм «квазі» по всьому кордону тощо). Але саме за часів такої локальної неста-

більності Хаос ліквідує зайві сценарії, естетичні форми, малоенергетичні картини світу. Культура може мандрувати по «хаотичному аттрактору», накопичуючи досвід розпізнавання «потрібних» і «непотрібних» образів.

Фільтри. Одним з *фільтрів* на шляху еволюції художніх систем до складної нелінійності є *народна культура*. Її тисячолітній досвід художньо-ментального будівництва, магічний кристал відібраної цілості надають їй фундаментальній функції утримувача цієї цілісності в неушкодженному вигляді. Ментальна неповторність виникає через багатотисячолітні «іспити», що їх здає культура на самобутність даної цілості (цілісності), яка постійно відновлюється. Саме «нерозчинний» залишок-ядро народної культури, будучи фільтром, інколи — шлагбаумом, охороняє рух елітарної (високої) культури від зазіхань масової і підвищує «рейтинг» вибірковості останньої. Окрім того, пам'ятаймо, що фольклор насичений якраз тринітарними образами і нормами. «Накладання» матриць фольклору і народної культури допомагає окреслити через ці фільтри — продуктивне.

Селективна цінність системи художня культура визначається:

- швидкістю процесу її ускладнення;
- швидкістю адаптації до середовища;
- креативністю;
- схильністю до генерації ідей;
- швидкістю створення структурного та функціонального резерву (модифікацій «надлишкового топосу»);
- своєрідністю «обмовок» в поведінці культури, завдяки яким в ній промовляють нові потреби тощо.

Враховуючи, що «підвищення вибірковості пов'язане з підвищенням виживаності видів» (Є. Князева), можна стверджувати: *елітарні* системи належать саме до таких